

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

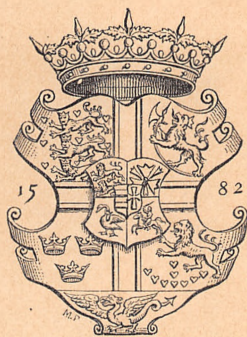
MEDDELELSER

OM

RIGSARKIVET

FOR

1892—94.

KØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL.

1895.

Indhold.

	Side
I. Rigsarkivets Organisation og Budget.....	1.
II. Hovedarkivet,	
1. Benyttelse	15.
2. Tilvækst	16.
3. Ordningsarbejder.....	20.
4. Literær Virksomhed	26.
5. Lokaler	28.
III. Provinsarkiverne.	
1. København.....	29.
2. Odense	31.
3. Viborg.....	—
IV. Personalet	33.

I. Rigsarkivets Organisation og Budget.

Efterat Provinsarkiverne vare traadte i Virksomhed, overdrog Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ved følgende Skrivelse af 10. Marts 1892 Rigsarkivets Regnskabs- og Kassevæsen til Rigsarkivaren:

»Medens de paa det tidligere Gehejmearkivs Budget disponible aarlige Beløb — som Hr. Rigsarkivaren bekendt — i sin Tid bleve anviste til Gehejmearkivaren, saaledes at alle Udbetalinger paa de enkelte Poster og alt Regnskabsvæsen fandt Sted ved hans Foranstaltning, blev, efter at dette Arkiv var samlet med Kongerigets Arkiv under Deres Bestyrelse, bemeldte Kassevæsen i Lighed med den for sidstnævnte Arkiv gældende Ordning overført til Forvaltning af Ministeriets Kasserer. Det maa imidlertid nu, efter at Rigsarkivet er oprettet, og efter at de under samme sorterende Provinsarkiver efterhaanden træde i Virksomhed, anses for naturligt, at Rigsarkivets Kasse- og Regnskabsvæsen lægges under Rigsarkivet selv, saaledes som Tilfældet er med det store kongelige Bibliotek og andre lignende under dette Ministerium sorterende Institutioner.

Idet man derfor meddeler Hr. Rigsarkivaren til behagelig Efterretning og videre Foranstaltning, at de under Rigsarkivets Budget henhørende Summer, som hidtil have været anviste til Udbetaling paa Finanshovedkassen til Ministeriets Kasserer, for Fremtiden ville blive anviste Dem til Udbetaling, skal man tilføje, at det nærmere Indhold af bemeldte Budget 1892—93 vil blive Dem meddelt i betimelig Tid.«

For Hovedarkivets Vedkommende er der i Treaarets Løb fra Ministeriet kun udfærdiget følgende to Bestemmelser, begge om Kassationer:

13. Juni 1894 bemyndigedes Rigsarkivet med Indenrigsministeriets Samtykke til for Fremtiden at lade Bilagene til Regnskab over Bevillinger vedrørende Renten af Laan i faste Ejendomme kassere 5 Aar efter Regnskabets Aflægelse, dog med Undtagelse af muligvis vedlagte originale Dokumenter.

20. November 1894 tillodes det ligeledes, efter foregaaende Brevveksling med Revisionsdepartementet, at kassere de Skovkasseregnskaberne vedlagte Auktionskataloger og Arbejdsregninger (Skovnings-, Kultur-, Vej- og Vandledningsregninger), naar disse Bilag ere 5 Aar gamle, og alle Underbilag til Amtstuerenskaberne, som ere 20 Aar gamle med følgende Undtagelser:

1. Matrikelforklaringer. der maatte forefindes som særskilte Bilag,
2. Bygningsafgiftsberegninger med tilhørende Opmaalingsforretninger m. m. i Overensstemmelse med Revisionsdepartementets Skrivelse af 23. Februar 1885,
3. samt hvad der i øvrigt kunde være Anledning til at bevare af Hensyn til Historien.

Om Provinsarkiverne er der udgaaet en Række Bestemmelser, som i forskellige Retninger nærmere ordne disses Forhold.

Da den i Lov af 30. Marts 1889 ved Initiativ af Folketinget indskudte Bestemmelse om, at »det Eksemplar af de i Provinsen udkommende Dagblade og Ugeblade, som hidtil er blevet opbevaret paa Universitetsbiblioteket, for Fremtiden opbevares i Provinsarkivet«, hvis det udførtes efter Bogstaven, vilde berøve Biblioteket en ikke uvæsentlig Del af den videnskabelige, økonomiske og tekniske Literatur, udstedte Ministeriet følgende

Bekendtgørelse angaaende Indsendelsen af Dag- og Ugeblade til Provinsarkiverne i Henhold til Lov af 30te Marts 1889 § 1.

Efter at Provinsarkivet for Jylland er traadt i Virksomhed i Overensstemmelse med Loven af 30te Marts 1889 om Oprettelse af et Rigsarkiv m. m., har det vist sig nødvendigt at fjerne de Tvivlsmaal, der kunne være forbundne med Anvendelsen af Lovens § 1, for saa vidt heri bestemmes, at det Eksemplar af de udenfor København udkommende Dag- og Ugeblade, der hidtil er blevet opbevaret i Universitetsbiblioteket, for Fremtiden skal opbevares i vedkommende Provinsarkiv.

Ministeriet vil derfor i Henhold til Forudsætningerne for det paagældende Lovforslag herved have fastsat, at Udtrykket »Dag- og Ugeblade« kun skal omfatte Aviser, altsaa saadanne Blade, som efter deres væsentlige Indhold og Formaal ikke henhøre under den egentlige Literatur, men at derimod alle andre Blade og Tidender, uden Hensyn til hvilke Emner de behandle, ligesom hidtil blive at afgive til Universitetsbiblioteket.

Hvad Afleveringen af Aviser til Provinsarkiverne angaar, ønsker Ministeriet endvidere, efter dertil given Anledning, at indskærpe Bestemmelserne i Anordningen af 20de Januar 1832 § 5, hvorefter Afleveringen skal foregaa ikke direkte fra Bogtrykkerne, men igennem vedkommende Amtmænd, som have at paase, at Bogtrykkerne opfylde deres Forpligtelse med Hensyn til Afleveringen.

Hvilket herved bekendtgøres til Efterretning for alle vedkommende.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet,
den 19de Februar 1892.

P. M. V.

A. Asmussen.

A. P. Weis,
Fm.

1*

Slutningsbestemmelsen i denne Bekendtgørelse om Indskærpnig af Anordning af 20. Januar 1832 § 5 viste sig imidlertid snart at staa i Modstrid med en i mange Tilfælde hævdvunden Skik, ligesom den formentes under de i saa mange Henseender forandrede Forhold m. H. t. Blade og Aviser at være upraktisk, saaledes at Ministeriet fandt sig foranlediget til at nedlægge Forestilling om en Forandring i den nævnte Lovbestemmelse. Denne opnaaedes ved kongl. Resolution af 23. Juli 1894, og Ministeriet udstedte derefter følgende

Bekendtgørelse angaaende Indsendelsen af Frieksemplarer af de udenfor København udkommende Skrifter m. v. til det store kongelige Bibliotek, Universitetsbiblioteket og Provinsarkiverne.

Efter Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forrestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 23de Juli d. A. allernaadigst at bifalde:

at Forordningen af 20de Januar 1832 om Aflevering af Eksemplarer af udkommende Skrifter m. v. til det store kongelige Bibliotek og Universitetsbiblioteket, sammes § 5. 1ste Stykke, forandres saaledes, at samtlige Bogtrykkere, Kobberstikkere og Litografer her i Landet fremtidig skulle indsende de ved Forordningen befalede Frieksemplarer af Tryksager direkte til Bibliotekerne, henholdsvis til Provinsarkiverne, i Overensstemmelse med de ved Forordningens § 4 for Københavns Vedkommende fastsatte Regler, medens det for Færøernes, Islands og Koloniernes Vedkommende vil have sit Forblivende ved de gældende Bestemmelser om Afleveringen, samt

at de ovennævnte nye Bestemmelser træde i Kraft fra 1ste Januar 1895 at regne.

Ved at bekendtgøre foranstaaende til Efterretning for alle vedkommende undlader Ministeriet ikke at tilføje følgende, dels til nærmere Forklaring af de nye Regler, dels for at indskærpe Lovgivningens almindelige Bestemmelser:

1.

Ifølge Forordning af 20de Januar 1832, Lov af 30te Marts 1889 om Oprettelse af et Rigsarkiv og Ministeriets Bekendtgørelse Nr. 16 af 19de Februar 1892 skal:

- a. til det store kongelige Bibliotek afgives to uindbundne Eksemplarer af alle Tryksager i Overensstemmelse med Forordningen af 1832 §§ 2 og 3,
- b. til Provinsarkiverne, henholdsvis i Viborg, Odense og København, leveres et Frieksemplar af vedkommende Provinsers Aviser, nemlig Dag- og Ugeblade af væsentlig politisk Indhold,
- c. til Universitetsbiblioteket leveres et Frieksemplar af de københavnske Aviser og af alle i Provinserne trykte Blade og Tidender, som ikke ere Aviser, samt af alle andre i Forordningen af 1832 § 2, jfr. § 3, specificerede Tryksager.

2.

I Kraft af ovennævnte allerhøjeste Resolution bortfalder fra 1ste Januar 1895 den senest ved fornævnte Bekendtgørelse af 19de Februar 1892 med Hensyn til Afleveringen af Aviser til Provinsarkiverne indskærpede Regel om Indsendelsens Foretagelse gennem vedkommende Amtmand.

3.

Indsendelsen af Tryksager til de nævnte Institutioner finder Sted i Begyndelsen af Januar og Juli Maaneder i hvert Aar for det sidst forløbne Halvaar. Afvigelser herfra ere kun tilladte, for saa vidt derom maatte foreligge en Aftale mellem en af de paagældende Institutioner og vedkommende Trykkeri, hvorefter Indsendelsen enten kan omfatte en hel Aargang eller modtages i flere mindre Partier. Bortset fra de i saa Henseende eksisterende Overenskomster, vil Reglen om de ovennævnte halvaarlige Terminer nøje være at overholde; dog gælder en almindelig Undtagelse for de Tilfælde, at et afleveringspligtigt Firma helt maa standse sin Virksomhed eller en Avis ophøre at udkomme i Løbet af et

Halvaar, da i saa Fald de pligtige Frieksemplarer straks skulle afleveres.

4.

Indsendelsen sker til hver af de nævnte Institutioner for sig af de dem tilkommende Tryksager uden nogen som helst Indblanding af de andre Institutioner tilkommende Tryksager.

5.

Enhver Forsendelse af Tryksager skal være forsvarlig indpakket og ledsaget af to enslydende Designationer eller Fortegnelser over Forsendelsens Indhold, af hvilke det ene Eksempplar vil blive tilbagesendt med Kvittering. En saadan kan ikke ventes, naar der kun medgives een Designation, hvorimod Afsenderen kan forlanges straffet med Bøder efter Forordning af 20de Januar 1832 § 7.

6.

Portoen for alle regelmæssige Indsendelser af Tryksager, som besørgeres af Postvæsenet, kan forlanges afholdt af vedkommende Adressat (Bibliotek eller Arkiv).

7.

Da der ved den ovennævnte allerhøjeste Resolution i øvrigt ikke er gjort nogen Forandring i Øvrighedens Forpligtelse til at paase, at Bogtrykkerne og andre vedkommende opfylde den dem efter Forordning af 1832 paahvilende Pligt, jfr. Forordningens § 5 sidste Stykke, ville Amtmændene fremdeles være forpligtede til at bistaa de offentlige Biblioteker og Provinsarkiverne, hvad enten det gælder om at fremskaffe forsinkede hele Afleveringer eller enkelte Dele, som helt maatte mangle i en ankommen Aflevering, eller som maatte blive indsendte i defekt eller makuleret Tilstand, eller det gælder om Reklamation i insolvente Boer ifølge Forordningens § 6, eller om de Forholdsregler, der ved enhver Overtrædelse af Forordningens Bestemmelser, jfr. §§ 7 og 8, kunne blive at træffe for at paalægge vedkommende

Strafansvar. De i saa Henseende nødvendige Rekvisitioner til Amtmændene kunne for Provinsarkivernes Vedkommende udfærdiges af Provinsarkivarerne uden Rigsarkivarens Mellemkomst.

8.

De i Forordningen af 1832 givne Straffebestemmelser for Overtrædelse af de Afleveringen af Tryksager vedkommende Forskrifter ere uforandrede.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet,
den 10de September 1894.

Bardenfleth.

H. Hage.
Em.

Idet Ministeriet i Skrivelse af s. D. meddelte Rigsarkivaren Underretning herom, tilføjedes:

»I Forbindelse hermed undlader Ministeriet ikke at bemærke, at man ganske maa bifalde, hvad De i Tilslutning til Provinsarkivar Dr. Sechers udførlige Indstilling i denne Sag har udtalt, nemlig at der altid bør tages Politiretsdom over Bogtrykkerierne, naar de ikke aflevere reklamerede Tryksager; dog maa man, i Overensstemmelse med Deres Bemærkninger, anse det for rettest som almindelig Regel at fastholde den i øvrigt fulgte Praksis, at der sker en mindelig Henvendelse til Bogtrykkeren, forinden de videre Skridt foretages gennem Amtet. Med Hensyn til andre Overtrædelser af Lovgivningen bør det formentlig overlades til vedkommende Provinsarkivar at bedømme, efter hans Kendskab til de nærmere Forhold, hvorvidt en Forseelse i det givne Tilfælde egner sig til Paatale ad retslig Vej.«

I Bekendtgørelse af 10. Marts 1891, § 2 e, var det bestemt, at Kontra-Ministerialbøgerne skulde afleveres til Provinsarkiverne, »saa snart Biskoppen. efterat de ere udskrevne, ved sin Visitats har attesteret at have efterset

dem«. Det viste sig imidlertid, at de om denne Attestation fastsatte Bestemmelser i mangfoldige Tilfælde ikke vare efterkomne og at der altsaa vilde kunne gaa lang Tid, inden den af mange Grunde ønskelige Indsamling af Kirkebøger kunde tilendebringes. Da der endvidere fra flere Sider udtaltes et Ønske om i en kortere, begrænset Tid at beholde begge Eksemplarer af Ministerialbogen ved Embedet, ordnedes dette Forhold ved følgende

Bekendtgørelse om Afleveringen af Ministerialbøger til Provinsarkiverne.

Da den i Bekendtgørelsen af 10de Marts 1891 om Provinsarkiverne og Embedsmændenes Forhold til dem under § 2 e indeholdte Forskrift om, at de udskrevne Kontra-Ministerialbøger forinden deres Aflevering til vedkommende Provinsarkiv skulle være forsynede med Attest om, at Biskoppen ved sin Visitats har efterset dem, har fremkaldt visse praktiske Vanskeligheder, vil Ministeriet herved have fastsat, at Bekendtgørelsens § 2 e i sin Helhed affattes saaledes:

Hoved-Ministerialbøgerne afleveres indtil 1812—14. Kontra-Ministerialbøgerne afleveres paa Landet, naar der er gaaet 10 Aar, og i Købstæderne, naar der er gaaet 30 Aar, efter at de ere udskrevne.

Med Hensyn til Kontra-Ministerialbøger, der allerede maatte være afleverede forinden nærværende Bekendtgørelse, skal denne Bestemmelse dog ikkun for saa vidt have tilbagevirkende Kraft, at der forbeholdes vedkommende Sognepræster Ret til, naar de maatte ønske det, at faa saadanne Kontra-Ministerialbøger tilbagesendte til Sognet.

Det bemærkes udtrykkeligt, at Afleveringen af Kontra-Ministerialbøger ogsaa omfatter Kontra-Ministerialbøger, der ere ældre end 1812—14, hvor saadanne undtagelsesvis maatte findes.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet,
den 16de Juni 1892.

Goos.

Hage.
Fm.

Det viste sig endvidere ved Indkrævningen af Kontra-Ministerialbøgerne, at disse i mange Tilfælde manglede, enten fordi de, især i Aarene efter 1812, slet ikke vare blevne førte, eller fordi de vare gaaede til Grunde ved Ildsvaade eller Forsømmelse. Da det nu maatte anses for en væsentlig Opgave, saa vidt mulig at faa disse Mangler afhjulpne, medens det endnu var Tid, for at ikke nye Ulykkestilfælde skulde tilintetgøre alle Kirkebogsefterretninger for de Sogne, hvis Kontra-Ministerialbog var ufuldstændig, søgte Ministeriet (1894) en kalkulatorisk Bevilling paa Finansloven (500 Kr. aarlig) til Tilvejebringelsen af Afskrifter af de paagældende Hoved-Ministerialbøger til Aflevering til Provinsarkiverne. Denne Bevilling blev givet fra 1. April 1895, og Rigsarkivet har derefter Tid efter anden gjort Indberetning til Ministeriet om de Mangler, som forefandtes, og som det ikke i Henhold til Lov af 19. Februar 1861 kunde paalægges Kirkeejeren at erstatte.

Endnu skal bemærkes, at det Tilfælde er forekommet, at en Kontra-Ministerialbog, som var brændt 1865 og først erstattedes 1894 efter Provinsarkivets Rekvisition, viste sig at lide af saa væsentlige Mangler, at Arkivet nærede Betænkeligheder ved at modtage den som opfyldende den nævnte Lovs Forskrifter. I den Anledning paalagde Ministeriet i Skrivelse af 8. December 1894 vedkommende Sognepræst »samtidig med en omhyggelig Konferering af Hoved-Ministerialbogen og Genparten at lade alle utydelige Navne gaa efter, saaledes at Læsemaaderne overalt blive utvetydige (dog under den selvfølgeligelige Forudsætning, at det efter Originalens Indhold overhovedet maatte være muligt)«.

Bestemmelsen om, at Kaart og Tegninger, som staa i Forbindelse med Arkivalierne, altid afleveres sammen med dem (Bekendtgt. 10. Marts 1891, § 1), blev ved Ministeriets Skrivelse af 17. November 1893 begrænset til ikke at gælde Kopier af Matrikelskaart over Præstegaardens Jorder i Præstearkivet.

Paa given Foranledning bestemte Ministeriet i Skrivelse af 9. November 1892, i Overensstemmelse med Rigsarkivets

Indstilling, at Skoleforsømmelseslister ikke egne sig til at opbevares for senere at afleveres til Arkiverne.

Med Hensyn til Provinsarkivernes Bygninger udtalte Ministeriet lejlighedsvis i Skrivelse af 25. Juli 1893, at »Sager fra Provinsarkiverne angaaende de nævnte Bygninger, baade til Ministeriet og til Bygningsinspektøren, skulle gaa gennem Rigsarkivaren.«

Rigsarkivets Budget, der for Finansaaret 1891—92 var opført med ialt 47,323 Kroner, steg, væsentlig paa Grund af Provinsarkivernes Fuldførelse,

til 62,633 Kroner for 1892—93,
- 68,523 — - 1893—94,
- 71,323 — - 1894—95.

For de enkelte Hovedkonti stillede det sig paa følgende Maade:

1. Embedslønninger.

Disse beløb sig i Finansaaret 1891—92 til ialt 23,373 Kroner, deraf 2000 Kr. for en Provinsarkivar i Viborg. Der- til kom fra 1. April 1892 en Provinsarkivar i København, og fra 1. April 1893 en tredje i Odense, saaledes at den samlede Sum i 1894—95 (med mellemliggende Aldersopryk- ning) var 29,098 Kr., deraf 6450 Kr. for de tre Provinsar- kivarer. Hertil maa endvidere lægges disses Friboliger, der ere ansatte til henholdsvis 1200 Kroner for Københavns og 750 Kroner for Odenses og Viborgs Vedkommende, ialt 2700 Kroner.

2. Hovedarkivets andre Bevillinger.

Disse beløb sig i 1891—92 til:

1. Medhjælp	16000 Kroner.
2. Udgivelse af Aktstykker.	2000 —
3. Kontorudgifter	2450 —
4. Køb af Arkivalier	300 —

20,750 Kroner.

Hertil kom fra 1. April 1892 en Forhøjelse af den literære Konto (2) fra 2000 til 3500 Kroner, og fra 1. April 1893 en Forhøjelse af Medhjælpssummen (1) fra 16000 til 17000 Kroner. Hovedsummen var saaledes for 1894—95: 23,250 Kroner.

Den første af disse Forhøjelser havde sin Grund deri, at det ansaas for ønskeligt at genoptage Udgivelsen af »Kancelliets Brevbøger, vedrørende Danmarks indre Forhold«, der var bleven standset efter de to Bind, omfattende Aarene 1551—60 (udkomne 1885—88). Man var straks gaaet ud fra, at der ved disse kun skulde leveres en fyldig Prøve paa, hvorledes Udgivelsen af denne særdeles vigtige Kilde til Landets indre Historie kunde foretages saaledes, at den blev baade overkommelig og fyldestgørende (se Meddelelser fra det kongl. Gehejmearkiv 1883—85, S. 44—46, og Samme 1886—88, S. 35 fl.). Derefter standsedes der, indtil en yngre Historiker maatte være i Stand til paa egen Haand, om end under Arkivets Tilsyn, at genoptage Arbejdet. Der søgtes derfor, da dette nu blev Tilfældet, en særlig Bevilling, for at Arbejdet kunde udføres uden Indgrib i Arkivets Arbejdstid. Udgifterne ved Udgivelsen beregnedes til 100 Kroner Arket, deraf omtrent Halvdelen Honorar, og der stilledes Forslag om en Bevilling paa 2000 Kroner, altsaa til Udgivelsen af 20 Ark aarlig. Dette blev dog ved anden Behandling i Folketinget udstemt af Finanslovsforslaget, hvorefter ved tredje Behandling et nyt Forslag om Bevilling af 1500 Kroner vedtoges. Bevillingen fik Form af en Forhøjelse af den almindelige literære Konto, hvorved Arkivet er blevet stillet mere frit med Hensyn til Fordelingen af den hele Sum til dette og andre literære Foretagender.

Forhøjelsen af Medhjælpssummen med 1000 Kroner havde sin Grund i Ønsket om at knytte en islandsk Historiker til Arkivet. Anledningen hertil var givet ved en Ansøgning, i hvilken det Forslag var fremsat at udskille alle Island vedkommende Arkivalier til en særlig Helhed, for da at lade dem bestyre af en særlig Arkivar. I denne Form kunde dette Andragende imidlertid ikke tages til Følge, da Island først fra 1848 har været henlagt uden et særligt

Departement, og her endda i Forening med Færøerne og Grønland; først 1874 oprettedes som bekendt et særligt islandsk Ministerium. Før den Tid have islandske Sager været behandlede sammen, snart med norske, snart med bornholmske, eller under den skiftende Forretningsgang sammen med ligeartede Sager fra alle Monarkiets andre Dele, altsaa spredt mellem alle Kollegier og Departementer. Derimod kunde det ikke miskendes, at der kunde være Anledning til at gøre noget ekstraordinært for alle disse Arkivalier, og at det nærmest liggende vilde være i kortere eller længere Tid at ansætte en Islænding i Hovedarkivet. Da de islandske Sager nemlig forholdsvis sjælden bruges af Administrationen eller Historikerne, havde der ikke hidtil været Opfordring til at underkaste dem den Revision, der efterhaanden søges gennemført for alle Arkivets Dele, og der vilde end ikke være Udsigt til, at denne i en nærmere Fremtid vilde naa til dem. Paa den anden Side kunde noget tale for det ønskelige i at gøre disse Ting lettere tilgængelige, netop for at henlede Opmærksomheden paa et ikke uvigtigt Led i Landets indre Historie, der som oftest alt for meget lades ude af Betragtning. Ligeledes maatte det anses for ønskeligt, at der i Undersøgelsen af Islands Historie, især i nyere Tid, tages Hensyn til Monarkiets almindelige Udvikling og Kaar, idet formentlig Ubekendskab med eller Miskendelse af disse for en ikke ringe Del har bidraget til at give Fremstillingen af denne Øs særlige Forhold en for Danmark ugunstig og uvenlig Tone, paa samme Maade som det til sin Tid var Tilfældet for Norges Vedkommende. Der blev af disse Grunde fra Rigsarkivets Side gjort Indstilling om at søge en Bevilling til Ansættelsen af en islandsk Historiker som midlertidig Medhjælper, dels for at faa de særlig islandske Sager oparbejdede, dels for at give den Paagældende Lejlighed til ved stadigt Arbejde ogsaa i Arkivets danske Sager at blive fortrolig med Styrelsesmaaden i det Hele og faa Anledning til nærmere at sætte sig ind i Regeringens virkelige Stilling til Bilandene. Ministeriet optog herefter paa Finanslovforslaget en Bevilling paa 1600 Kroner, der dog af Folketinget blev nedsat til 1000 Kroner, med udtrykkelig

Anmærkning om, at den kun blev given for tre Aar og var bestemt for Kand. mag. Bogi Melsted, der alt modtog aarlige Understøttelser baade paa den danske og islandske Finanslov for at forberede Udarbejdelsen af en udførlig Islands Historie.

3. Provinsarkivernes andre Bevillinger.

Ligesom der alt i Finansaarene 1890—91—92 var bleven bevilget 3200 Kroner til Medhjælp og Kontorhold ved Provinsarkivet i Viborg, gaves den samme Bevilling nu fra 1. April 1892 for det i København, fra 1. April 1893 for det i Odense. Dertil kom ekstraordinært til Anskaffelse af Indbo og Bøger til Læsesalen 4000 Kroner for København (1892—93) og 3000 Kroner for Odense (1893—94).

Til Skatter og Afgifter samt Vedligeholdelsen af Provinsarkivernes Bygninger bevilgedes fra 1. April 1892 for Viborg 510 Kroner, fra 1. April 1893 forhøjet til 900 Kroner; fra 1. April 1894 for København 1800 Kroner og for Odense 1000 Kroner. Ialt saaledes for de tre Ejendomme 3700 Kroner. Ekstraordinært bevilgedes til Viborg for 1892—93: 1020 Kr. 60 Ø. og for 1894—95: 475 Kroner.

Endvidere bevilgedes fra 1. April 1892 aarlig 4000 Kr. til Bestridelse af Udgifterne ved den første Aflevering af Embedsarkiverne. Det var nemlig ved de med Ministerierne førte Forhandlinger bleven fastslaaet, at Provinsarkiverne skulde afholde alle af denne Aflevering flydende Udgifter, derunder indbefattet de forberedende Ordningsarbejder m. m. Hvad dette vilde beløbe sig til, kunde end ikke tilnærmelsesvis forud opgives, og da Indsamlingen af Embedsarkiverne skulde paaskyndes saa meget som muligt, kunde der ikke være Tale om at begrænse denne af Hensyn til de paaløbne Udgifter. Det blev derfor nødvendigt at søge en kalkulatorisk Bevilling, der blev sat til 4000 Kroner. Den virkelige Udgift blev i de tre Finansaar henholdsvis: 1892—93: 6060 Kr. 42 Øre, 1893—94: 3949 Kr. 27 Øre, 1894—95: 5800 Kr.

Endelig bevilgedes fra 1. April 1894 en Forhøjelse af 1200 Kroner paa Medhjælpskontoen for Arkivet i København, idet der her blev ansat en fast Bogbinder i det ved

Provinsarkivet indrettede Bogbinderværksted. Som i tidligere Meddelelser udførlig omtalt, var der fra 1886 af hver Sommer bleven udført Reparationsarbejder, først ved de fra Embedsarkiverne indsamlede ældre Bind, dernæst ogsaa ved Hovedarkivets egne Protokoller (Meddelelser 1883—85, S. 53. 1886—88, S. 47 fl. 1889—91, S. 25). Det stillede sig nu som væsentlig fordelagtigere at faa indrettet et eget Værksted og ansat en egen Bogbinder, der let kunde sysselsættes hele Aaret rundt, da ikke blot de efterhaanden indsamlede Embedsarkiver i lang Tid ville tiltrænge et saadant Eftersyn, men ogsaa de stadig indkommende Aviser for største Delen skulle indbindes (se i det følgende S. 26).

Da Loven om Rigsarkivets Oprettelse saaledes i Aaret 1894 var bragt til fuldstændig Udførelse, hvad Rammerne angaar, vil det være muligt nu at sammenstille Udgifterne ved det samlede Arkivvæsen, som de normalt stillede sig ved dettes Forening, 1. Januar 1883, og i Finansaaret 1894—95.

1883.

6 Embedsmænd, med en Begyndelsesløn af: 16,216 Kr..

 efter 15 Aar: 21,488 Kr.,

 efter 25 Aar: 22,688 Kr.

Medhjælp	12,640 —
Literær Virksomhed	1,100 —
Kontorudgifter	1,000 —
	30,956 Kr.
stigende efter 15 Aar til	36,228 —
— — 25 —	37,428 —

1894.

10 Embedsmænd, med en Begyndelsesløn af 27,900 Kr. *),

 efter 15 Aar: 37,800 Kr. *).

Medhjælp	24,200 —
Literær Virksomhed	3.500 —

*) Provinsarkivarernes Boliger medregnede.

Kontorudgifter	6,050 Kr.
Indkøb af Arkivalier	300 —
Udgifter ved Embedsarkivernes Aflevering	4,000 —
Udgifter ved Provinsarkivernes Bygninger	3,700 —
	71,650 Kr.
stigende efter 15 Aar til	81,550 —

II. Hovedarkivet.

1. Benyttelse.

Udlaanene fra Administrationens Arkiver, saavel som de Undersøgelser for denne, der ere tilendebagte uden Udlaan af Sager, have haft følgende Omfang:

	Udlaan:	Undersøgelser:	Ialt Ekspeditioner:
1892	8,016	2,268	10,284
1893	7,648	2,162	9,810
1894	9,181	3,084	12,265

Ekspeditionernes Antal var saaledes i dette Treaar i Gennemsnit 10,786, imod 9,110 i det foregaaende.

Besøgenes Antal paa Læsesalen og i 2. Afdelings Ekspeditionskontor var følgende:

	Læsesalen:	Kontoret:	Ialt:
1892	4,407	878	5,285
1893	4,216	726	4,942
1894	4,619	481	5,100

Det samlede Antal var saaledes i Gennemsnit 5,109, imod 5,194 i det foregaaende Treaar.

Af skriftlige Adgangstilladelser udstedtes ialt 116 (i det foregaaende Treaar 117).

Ved kongl. Resolution af 23. Maj 1892 blev det tilladt Hans Højhed Prins Hans af Glyksborg at gøre sig bekendt med de blandt Kongehusets nyere Arkivalier beroende Brev-

skaber fra Hertug Vilhelm af Glyksborg, Landgreve Karl af Hessen og Hans Højheds øvrige høje Slægtninge, samt efterhaanden at faa dem til Laans.

Ved kongl. Resolution af 22. December 1893 tillodes det Rigsarkivar Jørgensen ved Udarbejdelsen af en historisk Fremstilling af Tidsrummet 1814—63 at benytte de i Kongehusets Sager indeholdte Oplysninger, for saa vidt som de ikke vedrøre Kongehusets private, Statens Historie uvedkommende Forhold.

Ved kongl. Resolution af 9. November 1894 tillodes det Provst L. Koch og Biblioteksassistent J. Clausen at gøre sig bekendt med Samlingen af Hertug Fredrik Kristian af Avgustenborgs Breve til Kong Fredrik VI samt med den opbevarede Samling af Hertuginde Louise Avgustas Breve til hendes Broder, Kongen, fra Aarene 1788—91.

2. Tilvækst.

De regelmæssige Afleveringer fra Regeringskontorerne beløb sig i Aaret 1892 til 1188 Protokoller og 1949 Pakker; for 1893 vare de tilsvarende Tal 1680 og 2563, for 1894 henholdsvis 1145 og 2050. De samtidige Kassationer omfattede for 1892: 11,119 Pund, for 1893: 20,946 og for 1894: 14,600 Pund.

Af særlige Afleveringer kunne følgende nævnes:

I September 1892 modtoges fra Kultusministeriets første Departement det kongelige Missions-Kollegiums Arkiv, fra dets Oprettelse 1714 til Ophævelsen 1859.

I Sommeren 1893 modtoges fra det kongelige Teater og Kapel en Aflevering, omfattende Forestillingsprotokoller, Kopibøger og Journaler samt tilhørende Sager, for Teatrets Vedkommende indtil 1850 og for Kapellet til 1857. Derimod tilbageholdtes blandt andet saavel Regiebøger som Manuskripter til indleverede Stykker. Disse Arkivalier ville nu være tilgængelige sammen med Teatrets Regnskaber tilbage til 1750, foreløbig dog med visse Indskrænkninger af Hensyn til de rent personlige Forhold, som kunne være omtalte i dem.

Omtrent samtidig afleveredes efter Hs. Majestæt Kongens Befaling Kabinettssekretariatets Protokoller indtil 1863, og til Samlingen af Kongehusets nyere Arkivalier en Del Breve, forefundne i afdøde Hertuginde Vilhelmine af Glyksborgs Bo.

I September 1893 modtoges Gymnastikinspektørens Arkiv, omfattende Aarene 1804—1886.

I Januar 1894 afleveredes til Rigsarkivet et originalt Kongebrev, udstedt af Kong Valdemar i Aaret 1230 og vedrørende de franske Cistercienserklostres Friheder i Danmark. Dette Brev var af Prof. Dr. H. Olrik bleven undersøgt i Departementet Aubes Arkiv i Troyes, og det lykkedes ved hans ihærdige Bestræbelser og diplomatisk Forhandling at faa det udleveret hertil ved Mageskifte.

Endelig modtoges i Avgust 1894 en større Aflevering fra Universitetsbiblioteket, omfattende Arkivalier, som i Aarenes Løb vare komne til Bibliotekets Haandskriftsamling, medens deres rette Plads var i Rigsarkivets Samlinger.

Efter at Indordningen af de fra det store kongelige Biblioteks Haandskriftsamling udtagne Arkivalier (se Meddelelser for 1886—88, S. 41 fl.) var tilendebragt, indstillede Rigsarkivaren under 19. Oktober 1891 til Ministeriet, at et lignende Gennemsyn som det, der i sin Tid blev foretaget i det nævnte Bibliotek, maatte anordnes for Universitetsbiblioteket og den arnemagnæanske Haandskriftsamling, med en lignende Udskilning og Aflevering til Rigsarkivet for Øje. Efter at have hørt Konsistoriet svarede Ministeriet herpaa (4. Febr. 1892), at man kunde tiltræde Forslaget med Hensyn til Biblioteket, men ikke til den nævnte Haandskriftsamling, hvis Bestyrelse i en Betænkning, som var tiltraadt af Konsistoriet, havde nægtet at afstaa de danske Diplomer af offentlig Karakter fra Middelalderen, som Legatstifteren, Arkivsekretær Arne Magnussen, til sin Tid uimodsagt havde sat sig i privat Besiddelse af. Undersøgelsen af Bibliotekets Haandskriftsamling bestemtes at skulle finde Sted ved en Delegeret fra hver Side, og den udførtes i Løbet af de følgende to Somre af Arkivsekretær G. L. Grove og daværende

Biblioteksassistent (nu Underbibliotekar) S. M. Gjellerup. Der holdtes af dem 71 Møder og gjordes Indstilling under 23. November 1893, hvorefter denne blev gennemgaaet af Overbibliotekaren og Rigsarkivaren. Efter at der mellem disse var bleven truffet Aftale om de tvivlsomme Indstillingspunkter, afgaves Sagen til Konsistoriet (4. Juni 1894), der anbefalede Forslaget, som derefter fik Ministeriets Approbation (9. Avg. 1894). Afleveringen, som derefter fandt Sted, omfattede et ikke ubetydeligt Antal Arkivalier, deriblandt Breve til Konger, Tingbøger, Kirkebøger, militære Bestallingsbøger, Gesandtskabsdokumenter, Synodalakter, kollegiale Embedsmænds Breve m. m. Med Hensyn til den nægtede Aflevering fra den arnemagnæanske Samling tog Rigsarkivaren i Skrivelsen af 4. Juni 1894 følgende Forbehold:

»Endelig skal undertegnede Jørgensen med Hensyn til den arnemagnæanske Kommissions Afslag paa at foretage en Udskillelse af de af Arne Magnussen uretmæssig samlede danske Diplomer vedrørende konfiskeret Kirke- og Kloster-gods m. m. bemærke, at den højtagtede Kommissions Motivering af dette Afslag, hvorved der nægtes det danske Rigsarkiv, hvad der til sin Tid er tilstaaet Mecklenburg, ikke har kunnet overbevise mig enten om dets retlige Begrundelse eller dets Hensigtsmæssighed. Jeg finder Anledning til udtrykkelig her at fremhæve dette, for at min Tavshed ikke en Gang i Fremtiden, naar denne Sag atter maatte blive bragt paa Bane, skal blive opfattet som en stiltiende Indrømmelse.«

Af større Gaver har Rigsarkivet modtaget følgende:

1892:

Revisor K. F. Bayer: Skanderborg Amts originale Jordebog, dat. 29. Juli 1667.

Kaptejn P. F. Rist: Civilreglementet for 1721. Kronborg Kommandantskabs Korrespondanceprotokol 1786—87 og Justitsprotokoller 1716—18, 1731—32, 1752—70. Registratur over dets Arkiv 1692—1762.

Biblioteksassistent K. Elberling: Rektor K. V. Elberlings Kopibog som Rektor i Slagelse og Roskilde 1838—63.

Oberst Thorkelin: 14. Bataillons Kopibog over for-
trolige Sager (politiske Forhold i Lauenburg) 1852—60.

Oberst Abrahamson: 54 Breve (deraf 8 fra Kong
Fredrik VI) til Oberst J. N. B. Abrahamson.

1893:

Kammerherre, Overførster, Dr. phil. P. E. Müller:
Papirer angaaende de danske Finanser i Aaret 1813, hid-
rørende fra Etatsraad Fr. Stoud.

Oberstinde Thestrup: Optegnelser og Aktstykker, hid-
rørende fra Generallieutenant Thestrup og særlig vedkommende
hans Stilling som Krigsminister.

Overhofmarskal Løvenskiold: Dokumenter vedrørende
Familierne Løvenskiold og Kaas.

Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personal-
historie: Øster-Lisbjerg Herreds gejstlige Enkekasses Protokol
1704—1815.

Hofjægermester K. N. Treschow: Papirer af Gehejme-
konferensraad V. F. Treschows Bo, vedrørende hans Del-
tagelse i Fredsunderhandlingerne i London og Berlin 1848
—49 og Forhandlingerne om et Statslaan i London 1849.

Grev. K. Rantzau, Breitenburg: 7 egenhændige Breve
fra Fredrik VI til Overskænk (senere Statsminister) Grev
K. Rantzau, fra 1830.

Kaptejn J. P. Larssen: Erindringer fra Krigen 1864 (fore-
løbig ikke tilgængelige).

Kancelliraad H. Wigelsen: Premierlieutenant, Flotille-
chef B. K. B. Wigelsens Kopibog 1812—13.

Inspektør K. L. Paulsen: Samlinger til Familien v.
Staffeldts Historie.

Hofjægermester, Grev A. L. Brockenhuus-Schack:
Arkivalier fra Gram Gods, deriblandt en Samling af Breve
til Feltherren Hans Schack.

1894:

Hans Højhed Prins Hans af Glyksborg: Samling af Breve m. m., vedrørende Fredrik VII's Ophold i Udlandet 1826—28, hidrørende fra Hertug Vilhelm af Glyksborgs og Grev Rantzau-Breitenburgs Papirer. En Samling af Optegnelser af Hendes Kongl. Højhed Hertuginde Vilhelmine af Glyksborg.

Kammerjunker P. Andræ: Brevveksling mellem A. F. Krieger og K. K. G. Andræ under Londoner-Konferencen 1864.

Pastor E. Qvistgaard: Papirer vedkommende Familien Qvistgaard.

Ved Køb er der kun erhvervet forholdsvis lidet, da der kun undtagelsesvis tilbydes Arkivet blot nogenlunde værdifulde Ting. Der er blandt andet skaffet Afskrifter og Uddrag tilveje af forskellige slesvigske og holstenske Kirkebøger o. l.

Efter vedtagen Skik fremsendte Udenrigsministeriet til Opbevaring i Rigsarkivet et Dokument af 30. Januar 1894, udfærdiget af Konsejlspræsidenten, Justitsministeren og Udenrigsministeren til Bekræftelse af Hendes Kongl. Højhed Prinsesse Maries Nedkomst med en Søn, Mandagen den 25. December, Kl. 1 Formiddag, altsaa Julenat, 1893; med dertil hørende Bilag, nemlig Hans Kongl. Højhed Prins Valdemars Meddelelse derom til Hans Majestæt Kongen, dat. 25. December, paategnet af to Vidner ved Fødselen.

3. Ordningsarbejder.

I Tilslutning til Meddelelserne for 1889—90 (Side 19 ff.) kunne følgende Ordningsarbejder fortjene nærmere Omtale.

De finansielle Institutioner indtil 1848 vare alt i det foregaaende Treaar tagne i Arbejde, men ere i dette bragte til en foreløbig Afslutning. Af enkelte Arkiver, der saaledes ere ordnede, kunne fremhæves: 1) Kreditkassen

1786—1816; 2) Depositokassen 1799—1813; 3) Species-, Giro- og Laanebanken i Altona 1776—88; 4) Den slesvigholstenske Speciesbank 1788—1813; 5) Laaneinstituttet i Hertugdømmerne 1801—13; 6) Annuitetskontorerne i Altona 1789—1825; 7) Kommissionen til at arrangere Bankkontorets Gæld 1813—14; 8) Kommissionen i Altona til Realisation af Bankeffekter 1809—16; 9) Bankkontoret i København; m. m. Dernæst er det kongl. Skatkammers Anvisnings- og Hovedbogholderivæsens Arkivalier fra 1660—80, saavel som det danske Anvisningskontors Protokoller og Brevrækker 1680—1848, tagne under Behandling; endvidere den Række Institutioner, som fra Midten af forrige Aarhundrede indtil 1816 forestod forskellige Dele af Statens Finansvæsen (Over-skattedirektionen 1762—82 m. m. fl.). Endelig Fonden ad usus publicos 1765—1842; Enkekasser, Livrenteanstalter og Tontiner; Møntsagerne 1660—1848; Sekretariatet for Pensionssager og Pensionskontoret fra 1786, Aktivkontoret fra 1784, og Statsgældskontoret fra 1816, alle til 1848.

Revisionen af de ældre Regnskabsrækker (før 1660) er bleven fortsat med Toldregnskaberne fra de danske Købstæder og de ikke meget omfattende Regnskaber for Købstæders, Kapitlers, Provsters og Præsters Ekstraskatter, Tugt- og Børnehuset, Studiegaarden, Silkeværket og lignende Institutioner. Dernæst de til Rentemesterregnskaberne hørende særlige Rækker (Hoffets Embedsmænd m. m.), de ældre Hofholdningsregnskaber, deriblandt Dronning Sofies og Prins Kristian V's, og af nyere Hofholdningsregnskaber Rækken fra 1660—99.

Revisionen af alle de opbevarede Arkivalier vedrørende Rigets Forhold til Udlandet er bleven genoptagen af en anden Assistent (efter S. Lembckes Død) og har i Treaaret omfattet »England«, »Brandenburg og Preussen« med tilhørende mindre Samlinger »Bayreuth« og »Ansbach«, samt »Sachsen«. Ligeledes ere Gehejmekonseillets og Tyske Kancellis almindelige udenlandske Sager bleven ordnede og registrerede.

Den i de foregaaende Meddelelser (S. 22) omtalte Revision af den topografisk ordnede Samling af Perga-

mentsbreve er bleven afsluttet og forskellige mindre Samlinger ere bleven indordnede i den; saaledes de »Mallingske Pergamentsbreve«, »Adkomstbreve« fra det gamle Rentekammerarkiv (»Indenrigsministeriets Aflevering«), Pergamentsbreve fra danske Kancelli (»Justitsministeriets Aflevering«), Breve fra Oldnordisk Museum, det kongl. Bibliotek, og forskellige mindre Gaver. Endvidere bleve Breve ældre end 1559 udtagne fra Provinsarkivernes Samlinger for at opbevares i Hovedarkivet, hvor de i langt højere Grad ville komme til Nytte.

Opløsningen af den topografiske Samling paa Papir er bleven fortsat som for Aarene 1889—91 omtalt i »Meddelelserne« (S. 23). Da det under Arbejdet efterhaanden blev klart, at Samlingens langt overvejende Indhold for Tiden efter 1660 bestod af Konceptskøder, hvortil foruden meget andet ogsaa de originale kongl. Resolutioner, Ekspeditionsordrer og Reskripter havde været Bilag, og at i det mindste den største Del heraf havde udgjort et velordnet Hele, blev det en naturlig Opgave at føre denne oprindelige Ordning tilbage og knytte Samlingen til Skødeprotokollerne. Dette blev da ogsaa efterhaanden sat i Værk og hele den topografiske Samling blev ved denne Lejlighed paany gennemgaaet med det Maal for Øje først og fremmest at faa Samlingen af kongelige Skøder gjort saa fuldstændig som muligt. Herefter er Resten af den topografiske Samling taget under fornyet Revision for at fordele dens mange heterogene Sager dels til Provinsarkiverne, dels til de andre Kollegier, fra hvilke de stamme, for saaledes at komme til en sidste Rest af topografiske Arkivalier af helt privat Oprindelse.

I Tilslutning til den tidligere Revision af det genealogisk-heraldiske underkastedes ogsaa det historisk-genealogiske Arkiv et kritisk Gennemsyn. Dette Arkiv, der med Tyge Becker som Arkivar var bleven oprettet 1845 under Ordenskapitlet, men 1849 forenedes med Gehejmearkivet, var af meget ulige Værd og samlet fra højst forskellige Steder. Dets Afdelinger »Lokalhistorie« og »Herreder og Birker«, der for største Delen bestod af indsamlede Herregaardsarkiver (Gml. Estrup, Mejlgaard, Stensgaard, Ulstrup

o. fl.), bleve indlemmede i de topografiske Samlinger, med Undtagelse af de Stykker, som nærmere hørte hjemme i de personalhistoriske Samlinger. Det samme var Tilfældet med største Delen af Haandskrifterne, medens andre blev kasserede som værdiløse Afskrifter af endnu bevarede Originaler eller af trykte Breve o. l. En Del Tingbøger, Kirkeregnskaber o. l. afleveredes til Provinsarkiverne. Resten af dette Arkiv, som ikke kunde finde en naturlig Plads i ældre Samlinger, hensattes derpaa til det før nævnte genealogisk-heraldiske Selskabs Arkiv.

Talrige Arkivalier vedkommende de danske Lande øst for Sundet vare i tidligere Tid indlemmede i Samlingerne »Sverig« og »Svenske lokale Dokumenter« (Registranterne 51 og 53). Det uhistoriske i denne Orden er i Øjne faldende og den blev derfor efterhaanden erstattet af en anden, efter Sagernes forskellige Karakter. Alt tidligere var Samlingen af »Svenske Jordebøger«, der hovedsagelig indeholdt danske Lensregnskaber, tildels opløst, idet disse indordnedes i Række med de andre Landsdele (se »Meddelelser« 1886—88. S. 44). Nu blev der af alle disse Rækker udtaget, hvad der naturligt sluttede sig til de ældre Samlinger, som »Hyldinger«, »gejstlige Sager«, »personalhistorisk Samling«, ligesom der dannedes en ny Afdeling i de to topografiske Samlinger, omfattende disse gammeldanske Lande. De ældre Samlinger »Sverig« m. m. indskrænkedes derved til kun at omfatte de til enhver Tid under den svenske Krone henhørende Lande.

Alt tidligere var man ved den delvise Opløsning af den tilfældige kronologiske Samling »Danske Kongers Historie« for Tidsrummet 1536—88 (Meddelelser 1889—91, S. 24) begyndt at tilbageføre de fra adelige Brevkister stammende Papirer til deres oprindelige Helheder. Dette blev nu fortsat med Opløsningen af den ligesaa tilfældige og helt vilkaarlige Samling af »Breve til den danske Adels Historie« (59 Pakker), der i Aarene 1826—88 endog havde været overladt det store kongelige Bibliotek. Det viste sig, at denne Samling bestod af en Blanding af Kanceli-koncepter og indkomne Breve til Kansleren og Kancelli-

sekretærerne med Indholdet af Brevkister, hidrørende fra forskellige danske Adelslægter. Fordelingen i den alfabetiske Rækkefølge var foretaget paa den mest vilkaarlige Maade, snart efter Brevskriveren, snart efter Adressaten, snart efter en eller anden af de Personer, som nævntes paa Stykkets første Side. Det var saaledes umuligt at finde i den store Mængde af Breve, hvad man i et eller andet Øjemed søgte, uden saa at sige at gennemgaa hele Samlingen. Bestræbelserne bleve nu rettede paa fuldstændig at skille de forskelligartede Sager ad, saaledes at altsaa Kancellikoncepterne m. m. førtes tilbage til deres Plads, medens Arkivsekretær Thiset med sit enestaaende Kendskab til Adelsætterne og alle deres Slægtskabsforbindelser søgte af de egentlige Adelsbreve at genoprette de oprindelige Helheder, saaledes som de maatte formodes at være blevne dannede paa hin Tids Herregaarde. Grundlaget herfor blev selvfølgelig en Ordning efter enkelte Personer, med alle de til den paagældende rettede Breve og de af ham muligvis skrevne Brevkoncepter; disse ordnedes kronologisk. Det viste sig ved Grupperingen af disse Enheder, at man især havde betydelige Dele af Billedernes, Gyldenstjernes, Gøernes og Bryskernes Arkiver. De første hidrørte dels fra Hr. Anders Bille til Søholm (med en Del af Faderen Bent Billes Breve), dels fra Peder Bille til Svanholm (med Faderen Hr. Esge Billes, Morfaderen Hr. Henrik Krummediges og Farbroderen Hr. Mogens Billes Breve). Gyldenstjernes Breve hidrøre fra Hr. Mogens Gyldenstjernes Brevkister, hvori ogsaa hans Forældres og Brødres Breve. Gøernes Arkiv menes at stamme fra Klavsholm og omfatter Kristoffer Gøs og hans Hustru Birgitte Bøllers store Samlinger, Søstersønnen Oluf Mavridsen Krognos', dennes Morfader Mavrids Nielsen Gyldenstjernes og muligvis Herluf Trolles og Birgitte Gøs Breve; de sidste kunne dog ogsaa være komne fra Herlufsholm. Bryskearkivet synes endelig at være kommen fra Toftholm og at have indeholdt Fru Grete Bryskes, hendes Moder Kirsten Ulfstands og dennes Farbroder Hr. Oluf Holgersen Ulfstands tildels temmelig omfattende Samlinger.

Af de saaledes ordnede Samlinger viste det sig formaalstjenligt at danne forskellige kronologiske Grupper. For den

ældste og største, før 1600, var det nemlig vanskeligt eller umuligt at skille de paagældende Adelsmænds Embedspapirer fra deres private Sager, da alle Anliggender i deres Breve behandles i Flæng, medens en saadan Adskillelse bedre lader sig gennemføre efter dette Tidspunkt, ved hvilke de rigeste Samlinger standse; Tiden efter 1600 er da atter delt ved Mærkearene 1660 og 1772.

Efter Tilendebringelsen af denne Ordning blev Samlingerne yderligere forøgede ved Optagelsen af »Originale kongl. Missiver« 1440—1559, hvis Fortsættelse til 1660, tilligemed andre lignende Smaasamlinger, i den følgende Tid ligeledes er bleven fordelt efter Adressaterne.

Den store Samling af Arkivalier hidrørende fra det ostindiske og det vestindisk-guineiske Handelskompagni henlaa fra tidligere Tid i en kun foreløbig ordnet Tilstand, der var bleven betydelig forværret derved, at en stor Mængde Protokoller og Sager til sin Tid fra Ministeriernes Arkiv var bleven afleveret til Gehejmearkivet. Der er i disse Aar bleven foretaget et betydeligt Arbejde med at samle, ompakke og registrere alle disse Sager, saaledes at Indholdet nu er fuldstændig overskueligt og flere Hundrede Pakkers tidligere ubekendte Indhold er bleven undersøgt og fordelt. Desværre blev det nødvendigt efter Tilendebringelsen af denne Ordning at flytte hele Samlingen ud i Provinsarkivets Lokale, da Pladsmanglen gjorde det umuligt at beholde den i Hovedarkivet.

Efter Ansættelsen af Kand. B. Melsted (fra 1. April 1893) er der bleven paabegyndt en Revision af de islandske Arkivalier. Bestræbelserne have her været rettede paa at bringe de islandske Rentekammersager — (se Vejledende Arkivregistraturer II 156—65) — i tidssvarende Orden; de henlaa nemlig saaledes, som Administrationen Tid efter anden havde afleveret dem, med mange Unøjagtigheder og Uregelmæssigheder i det enkelte. Denne Revision blev paa det nærmeste tilendebragt før Trearets Udløb.

Med Hensyn til det i tidligere Meddelelser omtalte Bogbinderarbejde (1889—91, S. 25) indtraadte der den Forandring, at Rigsarkivet fra Foraaret 1893 fik sit eget Værksted i det sjællandske Provinsarkiv. Grunden hertil var ikke blot den, at det var forbundet med store Ulemper at have en Bogbinder staaende i de egentlige Arkivlokaler, men især den helt nye Forpligtelse at lade Provinsaviserne indbinde. Efter at der fra 1. April 1894 var givet en Bevilgning paa 1200 Kroner til Ansættelse af en fast Bogbinder, beskikkedes en saadan, med en daglig Arbejdstid af 10 Timer. Der udbetales ham en fast aarlig Løn af 1000 Kroner, med Ekstrabetaling efter visse Regler, saaledes at hans samlede Løn mindst bliver 1200, men kan stige til 1310 Kroner.

Det samlede Bogbinderarbejde, Reparationer af Bind fra alle Rigsarkivets Afdelinger og saa vidt muligt Indbinding af Bøger og Aviser, staar som forhen under Tilsyn af Provinsarkivar Dr. Secher. Det omfattede for Aaret 1892, i Sommermaanederne og i Hovedarkivets Lokaler, 260 Bind Arkivalier; fra April 1893 til December 1894, i Provinsarkivets Værksted, ialt 856 Arkivprotokoller og 941 Bind Bøger og Aviser. Det er nu selvfølgelig helt overvejende de fra Embedsmændene afleverede Protokoller, som ere Genstan for Eftersyn eller Ombinding.

4. Literær Virksomhed.

Der er i Aarene 1892—94 fra Rigsarkivet udgivet:

Slutningsheftet af Kronens Skøder paa afhændet og erhvervet Jordegods i Danmark. I. 1535—1648. 14 Ark.

Meddelelser om Rigsarkivet for 1889—91. 4 Ark.

Vejledende Arkivregistraturer. II. Rentekammeret, Generaltoldkammeret og Kommercekollegiet, 1660—1848. Ved J. Bloch. (IV + XXII + 341 Sider.)

De danske Provinsarkivers Bygninger. Tegninger og Afbildninger. (17 Tavler + 8 Sider.)

Kancelliets Brevbøger vedrørende Danmarks indre Forhold. I Uddrag ved L. Laursen. 1561—65, første Halvdél. 15 Ark.

Den civile Centraladministration 1848—1893. Af G. N. Kringelbach. (XIV + 274 Sider.)

Med Hensyn til det første af disse Skrifter (Kronens Skøder) henvises til hvad derom er sagt i »Meddelelser« for 1889—91, Side 26. Det i 1892 udgivne Slutningshefte indeholdt bl. a. et meget udførligt Navneregister (140 tospaltede Sider Petit). Der er siden uafbrudt blevet arbejdet paa en Fortsættelse, der dog kræver omfattende Forarbejder, bl. a. Fremsøgningen og Ordningen af de til Skødeprotokollerne hørende Dokumenter (se S. 22).

Ogsaa om Vejledende Arkivregistraturer kan henvises til tidligere Meddelelser (1889—91, S. 19 fl. 26). Det er Resultaterne af henved 30 Aars næsten uafbrudt Arbejde med at ordne og registrere de nævnte Kollegiers Arkiver, som herved ere blevne gjorte tilgængelige. De registrerede Arkivmasser indtage c. 4000 løbende Alen Reol.

Det lille Hefte om Provinsarkivernes Bygninger blev udgivet, efter at den sidste af dem var taget i Brug, i Efteraaret 1893. Det indeholder Gengivelser dels af Arkitekternes Tegninger af Grundplan, Gennemsnit og forskellige Detailler, dels af Fotografier, som give en Forestilling om Bygningernes Ydre. Dertil er føjet en kort forklarende Tekst af Arkitekterne.

Med det af Laursen redigerede Hefte af Kancelliets Brevbøger« er dette Foretagende genoptaget efter nogen Afbrydelse, saaledes som der er bleven gjort Rede for det foran, S. 11.

Den af Arkivar Kringelbach udarbejdede Fremstilling af Den civile Centraladministration 1848—93 slutter sig dels til den tidligere udgivne Embedsetat før 1848, dels til de vejledende Arkivregistraturer. Den giver nemlig ikke blot en fuldstændig Fortegnelse over Ministeriernes Embedsmænd ned til Kontorchefer, saaledes som »Den civile Centraladministrations Embedsetat 1660—1848«, men tillige en udtømmende Redegørelse for Ministeriernes, Departementernes og Kontorernes Forretningsomraade og de særdeles talrige Omlægninger af Sagerne mellem dem indbyrdes. Derved bliver Bogen tillige vejledende for de tilsvarende Arkivalier, uden

at disse behøve særlig at opføres, da det er en Selvfølge, at Alt, hvad der i disse Aar er fremgaaet af Regeringsforretningerne, tillige er bevaret, enten i Rigsarkivet eller i Kontorerne. Som det vil ses, skyldes det væsentlig praktiske Hensyn, baade for selve Arkivet og for Administrationen, at dette Skrift nu er udarbejdet; men det turde være af ikke ringe Betydning for Fremtidens Granskning, at det er gjort, medens endnu Traditionen om de mange skiftende Forhold var nogenlunde til Stede.

Foruden de saaledes udgivne Skrifter var der ved Trearets Slutning rentykt 23 Ark af Kancelliets Brevbøger 1561—65 og 13 Ark af »Sønderjydske Skatte- og Jordebøger fra Reformationstiden«. Udgivelsen af dette sidste Skrift er bleven forsinket ved Udgiveren F. Falkenstjernes langvarige Sygdom. Endvidere ere Forarbejderne til en Udgave af Resolutioner m. m. fra Fonden ad usus publicos fortsatte, og en Embedsetat over Amtmænd og Stiftamtænd 1660—1848 paabegyndt.

5. Lokalerne.

Heller ikke i dette Treaar er der bleven gjort noget for at udvide eller forbedre Hovedarkivets Lokaler. Da disse alt i flere Aar have været fuldt optagne, har det været nødvendigt for at skaffe Plads dels at skride til nye Kassationer overalt, hvor det paa nogen Maade kunde lade sig gøre, dels at flytte visse Grupper af Arkivsager ud i det sjællandske Provinsarkiv. Dette har saaledes været Tilfældet med samtlige Overformynderiregnskaber, Arkivalier fra det asiatiske og det vestindisk-guineiske Handelskompagni, Admiralitetets Skibsjournaler m. m.

Det er at haabe, at den i tidligere »Meddelelser« omhandlede Plan til en Omdannelse og Udvidelse af de utilstrækkelige, slet indrettede og brandfarlige Arkivrum ikke maa lade alt for længe vente paa sig.

Ogsaa Arkivets Kontorlokaler i Ministeriebygningen trænge i højeste Grad til Udvidelse, uden at det hidtil har været muligt at opnaa en saadan.

III. Provinsarkiverne.

1. København.

Arkivbygningen ved Jagtvejen, som var paabegyndt i September 1891, afleveredes af Arkitekten Martin Nyrop den 14. Marts 1893, Læsesalen og Haveanlægget m. m. dog først 27. Maj s. A. Samme Foraar var Provinsarkivaren flyttet ind i sin Bolig, der ved Ministeriets Skrivelse af 24. April med Hensyn til Beregningen af Provinsarkivarens pensionsberettigede Løn ansattes til 1200 Kroner aarlig.

Den ved Lov af 8. Maj 1894 »om forskellige nye Statsbaneanlæg i og ved København« stadfæstede Overenskomst mellem Staten og Københavns Kommune af 4. Marts 1893 bestemte, at bl. a. den Grund paa c. 8 Tdr. Land, af hvilken Arkivgrunden var udskilt (Meddelelser 1889—91, S. 51), skulde gives Kommunen i Magelæg, idet der dog af Hensyn til Arkivet var taget visse Forbehold om Vejanlægene. Det er saaledes bestemt, at »Nordvestvejen« skal fortsættes ud til Jagtvejen i en Bredde af 30 Alen og langs Arkivets Grund, ligesom der skal anlægges en Tværvej af samme Bredde langs Arkivgrundens sydøstlige Grænse. Arkivejendommen vil faa Façaderet til begge disse Veje, imod at Staten deltager i Anlægget af dem efter Reglerne i Lov af 14. December 1857.

Provinsarkivet toges i Brug i Foraaret 1893; under 29. Marts udnævntes Arkivsekretær Dr. jur. V. A. Secher til Provinsarkivar fra 1. April, og fra samme Dag beskikkedes Kand. mag. Saxild til Assistent. De i Hovedarkivet samlede Sager fra de paagældende Landsdele flyttedes nu ud i de nye Lokaler, Universitetsbiblioteket afleverede sine gamle Uge- og Dagblade og Afleveringerne fra Embedsarkiverne begyndte med forskellige større Samlinger fra København.

Der var her den særlige Vanskelighed, at den overalt saare indskrænkede Plads havde foranlediget, at store Masser af Arkivsager fandtes magasinerede under særdeles uheldige Forhold, medens Kontorpersonalerne som Regel intet kendte til dem og derfor ikke kunde forudsættes at ville kunne

ordne dem paa en nogenlunde tilfredsstillende Maade. Man foretrak derfor at tilbyde de paagældende Embedsmænd at modtage Sagerne, som de fandtes, for derefter at ordne dem i Provinsarkivet. Dette Tilbud fandt megen Paaskønnelse, og fra Midten af Maj til September modtoges derefter Arkiverne fra Sjællands Stiftsøvrighed, Københavns Amt, Sjællands Bispekontor, Københavns Amts nordre og Fredriksberg Birker, samt enkelte mindre Arkiver. Endvidere paa-begyndtes Indsamlingen af Provste- og Præstearkiverne fra de to Stifter, et omfattende og møjsommeligt Arbejde, hvis Gennemførelse næppe nok tilendebragtes i det følgende Aar. I dette Aar (1894) modtoges iøvrigt Lands-Over- samt Hof- og Stadsrettens saavel som Københavns Kriminal- og Politirets Arkiver, ligeledes Københavns Amtstues og Dele af Magistratens Arkiv. Disse Samlinger vare særdeles omfattende og beløb sig efter de medfulgte Vejerbodsedler til henved 100,000 Pund. Endvidere modtoges forskellige mindre Embedsarkiver.

Af private modtoges følgende: Københavns Brandforsikrings ældre Sager, der ville have ikke ringe Betydning for Oplysningen af Hovedstadens Ejendomsforhold temmelig langt tilbage i Tiden; endvidere Knabstrup Godsarkiv (fra Godsejer S. Lunn) og en betydelig Samling Tegninger til offentlige Bygninger, opførte af Etatsraad Herholdt.

Den til Arkivet knyttede Læsesal betragtedes endnu ikke i Aaret 1893 som officielt aabnet, skønt enkelte Besøgende indfandt sig og ogsaa bleve modtagne. I Aaret 1894 har den derimod været tilgængelig hver Søndag Kl. 12—4, den Kontortid, som blev valgt efter Raadførelse med de Embedsmænd, som især maatte forudsættes at komme i jævnlig Forretningsforbindelse med Provinsarkivet. Der indfandt sig i Aarets Løb 130 forskellige Besøgende, i alt 869 Gange.

Et stort og ikke i Forvejen paaregnet Arbejde er bleven foranlediget ved den Bestemmelse i Lov af 9. April 1891 om Alderdomsunderstøttelse, at Døbesedler til Brug ved Ansøgninger herom skulle udfærdiges uden Betaling, samt Lov af 13. April 1894, der fastsætter det samme for Udskrifter af Domme. For Københavns Vedkommende har

dette Arbejde efter Afleveringen af Retternes Arkiver antaget et næsten foruroligende Omfang.

Det har været nødvendigt, for at bestride de hurtigt og stadigt voksende Forretninger i dette Arkiv, at søge forskellig Ekstramedhjælp. For Aaret 1893 og ind i 1894 ydedes denne af det til Odense designerede Personale, der her fik sin Uddannelse; senere maatte en særlig Medhjælper antages.

2. Odense.

Efter at Byggesummen til Provinsarkivet for Fyn var bleven bevilget paa Finansbudgettet for 1892—93, approberede Ministeriet under 15. Juni 1892 Arkitekten Martin Borchs Tegninger, og Bygningen paabegyndtes i Sommerens Løb. Den afleveredes den 30. Oktober 1893, efter at Provinsarkivaren G. L. Wad alt den 7. September var flyttet ind i Arkivarboligen; denne ansattes ved Ministeriets Skrivelse af 4. September 1893 til 750 Kroner aarlig, ligesom i Viborg. Grundens endelige Fastsættelse og Kaartlægning foretoges i November 1894. Endnu før Vinteren indflyttedes de i Hovedarkivet samlede Embedsarkiver, deriblandt Guvernementsarkivet, Landstingsprotokollerne og Fyns Bispearkiv til 1834; ligeledes Universitetsbibliotekets Samling af Provinsens Uge- og Dagblade. Endvidere overførtes Stiftamtmandens Arkiv fra Slottet til Arkivbygningen og blev her i Vinterens Løb ordnet af Arkivaren, medens Assistenten (H. Hansen) og det antagne Bud bleve i Københavns Provinsarkiv indtil ud paa Foraaret.

Efter at Assistenten og Budet fra 1. April vare tiltraadte, begyndte Indsamlingen af de nærmeste Embedsarkiver, og samtlige Provste- og Præstearkiver fra Stiftet bleve indkrævede. Arbejdet med at modtage og revidere disse samt korrespondere om de talrige Efterkrav, som bleve nødvendige, optog største Delen af dette Aar og var endnu langt fra tilendebragt ved dets Slutning.

Arkivets Læsesal, der holdes aaben fra Kl. 10—2, blev 1894 kun besøgt af 22 Personer, ialt 44 Gange.

3. Viborg.

Det nørrejyske Provinsarkiv var alt taget i Brug 1891 og Indsamlingen af Arkivalier, særlig de vigtige Præstearkiver,

paabegyndt i Slutningen af samme Aar. I det foreliggende Treaar er denne fortsat og bragt nær til sin Afslutning. Først indkrævedes de fire Bispearkiver og samtlige Provste- og Præstearkiver, hvis Aflevering dog strakte sig over flere Aar. Samtidig hermed de ni Amtsarkiver, der vare meget omfattende og tildels ikke i den bedste Orden. Derefter samledes Byfoged- og Magistratsarkiverne, medens der samtidig af Rigsarkivaren blev rettet en Anmodning til de respektive Byraad om at aflevere Byernes kommunale Sager, for at disse kunde blive i den naturlige Forbindelse med hine. Det store Flertal af Byraadene gik beredvillig ind paa denne Ordning, og der blev saaledes i Treaarets Løb afleveret, hvad der endnu findes af kommunale Arkivalier (indtil 30—40 Aar tilbage i Tiden), fra Aalborg, Fredericia, Grenaa, Hjørring, Hobro, Holstebro, Horsens, Lemvig, Mariager, Nibe, Nykøbing, Randers, Ringkøbing, Skagen, Skanderborg, Skive, Sæby, Varde, Vejle, Viborg og Æbeltoft. Derimod have Byerne Aarhus, Frederikshavn, Kolding, Ribe og Tisted enten ikke svaret eller foreløbig svaret Nej.

Samtidig med Byfogedarkiverne indkrævedes ogsaa de andre Retsbetjentes, der jo for en meget væsenlig Del fandtes opbevarede sammen med dem i Byernes Raad- og Tinghuse. Endvidere Amtstuenes, de ældre Toldarkiver og Byernes Kirkeinspektionsarkiver.

Denne Indsamling var dog endnu ikke tilendebragt ved Treaarets Udløb. Opstillingen og den foreløbige Revision af de modtagne Arkiver kræve nemlig saa megen Tid, at Afleveringerne kun kunne modtages efter en begrænset Maalestok, hvis Provinsarkivet ikke forlods skal faa Karakteren af et blot Magasin.

Læsestuen i Viborg, der holdes tilgængelig for Offentligheden hver Søndag fra Kl. 10—2, har i de forløbne Aar haft følgende Besøg: 1892: 290 (af 37 forskellige Personer), 1893: 263 (af 40) og 1894: 487 (af 69 Personer).

VI. Personalet.

Den 1. Januar 1892 var Personalet i Rigsarkivet følgende:

- A. D. Jørgensen, Rigsarkivar, fra 1. Jan. 1883.
 K. F. Bricka, Arkivar i Hovedarkivets 1. Afdeling, fra 1. April 1889.
 G. N. Kringelbach, do. i Hovedarkivets 2. Afdeling, fra 1. Jan. 1885.
 K. K. F. Calundan, Arkivsekretær, fra 1. Dec. 1870.
 J. Bloch, do. fra 1. Jan. 1885.
 V. A. Secher, do. fra 1. April 1889 [1. April 1892 Provinsarkivar].
 A. Thiset, do. fra 1. April 1889.
 G. L. Grove, Assistent, fra 1. Maj 1884 [Arkivsekretær 1. April 1892].
 H. K. Andersen, do. fra 1. Juli 1887 [død 2. Nov. 1893].
 G. M. Hornemann, do. fra 1. Sept. 1888.
 L. R. Laursen, do. fra 1. Maj 1889.
 W. Christensen, do. fra 1. Jan. 1891.
 Anna S. Hude, do. fra 1. Sept. 1891.
 A. G. G. Leigh-Smith, ekstraordinær Medhjælper, fra 1. Maj 1889.
 J. Bidstrup, Skriver, fra 1. Jan. 1886.

-
- J. H. S. Jespersen, Provinsarkivar i Viborg, fra 1. April 1890.
 K. V. Christensen, Assistent smst., fra 1. April 1890.
-

Fra 1. April 1892

udnævntes Arkivsekretær Dr. jur. V. A. Secher til Provinsarkivar i København,

Georg Kristian Saxild, født 5. Juli 1864 i Kolding, Kand. mag. i filosofi (1890), til Assistent i samme og

Aleksander Kraft, født i København 13. August 1863,

Kand. jur. (1887) og Dr. fil. (1892), til Assistent i Hovedarkivet. De to sidste havde fra 1. April 1891 været antagne til Indøvelse i Hovedarkivet.

Fra 1. April 1893

udnævntes **Gustav Ludvig Wad**, Fuldmægtig i Overpostmesterens Kontor, til Provinsarkivar i Odense. Han var født 28. August 1854 i Seden, Kand. i Statsvidenskab (1877) (efter Ministeriets Skrivelse af 29. Sept. 1893 regnes hans Anciennitet som Provinsarkivar fra Udnævnelsen til Fuldmægtig, 1. Okt. 1889),

Holger Hansen, født 20. Juni 1864 i København, Kand. mag. (1888), til Assistent i Odense, og

Bogi Thorarensen Melsted, født 4. Maj 1860 paa Præstegaarden Klausturhólar paa Island, Kand mag. (1890), til ekstraordinær Medhjælper i Hovedarkivet.

Fra 1. December 1893

udnævntes **Georg Urban Fredrik Jürgensen West**, født 30. Jan. 1866 i Flensborg, Kand. i Statsvidenskab (1892), til Assistent i Hovedarkivet.

Fra 1. April 1894

beskikkedes **Peter Teobald Rikard Fris** til fast ansat Bogbinder i Rigsarkivets Værksted. Han er født 31. Dec. 1854 i Skanderborg.

Arkivets Budde.

Hovedarkivet:

Kr. Jørgensen, fra 1877.

Kr. Nielsen, fra 1863, afskediget 1. April 1892 paa Grund af Alder (født 1816).

Karl Joakim Torkildsen, fra 1. April 1892 (født 1861).

Provinsarkiverne:

København: Kristen Peder Østergaard, fra 1. Okt. 1892 (født 1843).

Odense: Povl Kristian Pedersen, fra 1. Sept. 1893 (født 1870).

Viborg: I. M. Zoll, fra 1890, afskediget 1892.

Kristen Andersen, fra 1. Jan. 1893 (født 1848).

Af Rigsarkivet er udgivet:

Udsigt over de danske rigsarkivers historie. Af A. D. Jørgensen.
1884. 4 Kr.

Kancelliets Brevbøger vedrørende Danmarks indre Forhold. I Uddrag
udg. ved C. F. Bricka. 1551—1555. 1885—86. 5 Kr.

— 1556—1560. 1887—88. 5 Kr.

— 1561—1565. Ved L. Laursen. 1893—95. 7 Kr.

Kongeloven og dens Forhistorie. Aktstykker. 1886. 1 Kr.

**Meddelelser fra det kongelige Gehejmearkiv og det dermed forenede
Kongerigets Arkiv for 1883—85.** (Heri: **Vejledende Arkivregi-
straturer. I. Danske Kancelli 1513—1848.**) 1886. 4 Kr.

— for 1886—88. (Heri: **Den civile Centraladministrations Embeds-
etat 1660—1848.**) 1889. 5 Kr.

Regeringsskiftet 1784. Fremstillinger og Aktstykker udg. til Minde
om den Regering, som løste Bondens Stavnsbaand. 1888. 4 Kr.

Kronens Skøder paa afhændet og erhvervet Jordegods i Danmark. I
Uddrag. 1. Bind. 1535—1648. Ved L. Laursen. 1892. 6 Kr.

Meddelelser om Rigsarkivet for 1889—91. 1892. 1 Kr.

— for 1892—94. 1895. 50 Øre.

**Vejledende Arkivregistraturer. II. Rentekammeret, Generaltoldkam-
meret og Kommercekollegiet. 1660—1848.** Ved J. Bloch. 1892.
5 Kr.

De danske Provinsarkivers Bygninger. 1893. 1 Kr.

Den civile Centraladministration 1848—1893. Af G. N. Kringelbach.
1894. 3 Kr. 50 Øre.

Sønderjydske Skatte- og Jordebøger fra Reformationstiden. Ved F.
Falkenstjerne. 1. Hefte. 1895. 2 Kr. 50 Øre.

Stiftamtænd og Amtmænd i Kongeriget Danmark og Island. Af
J. Bloch. 1895. 2 Kr. 25 Øre.